

presentes, ut à voluntate appetantur et boni, quantum
à se. rei tale nunquam sit.

Quantum et cum suar. potest dicere, voluntatem
nunquam moveri nisi à vera bonitate, erroribus
autem totis in illa quæ veram tribuit bonitatem obiecto
quod illam non sit: atque adeo vel quod movet, et est causa
finalis apparentis dicitur bona, quod ab illis talibus iudicatur
cum talis non sit, bonitas vero quæ illi tribuitur semper est
vera bonitas.

Obijcietur: Voluntas non potest moveri à pro-
sequitur sed et ad fugam. Sed movetur ad
Eam à fine. scilicet malitia, quod malum quia malum est pro
moveri voluntatem, atque est causa finalis. Nam. per. ma-
gis, quod nemo fugit scelera nisi propter illorum feditatem et
propter penam quam timet, quod movetur à malitia. Et mali-
tiam est quodammodo finem à quo voluntas movetur, semper
in moveri ad aliquod bonum sub ratione bonitatis, quod
est finis illius actus et ab hoc motu ad bonum sequitur
fuga à malo; ut ad Deum aliquis accedat se-
clerum fugit, Deus est finis talis fuga in quem tendit
voluntas, inde vero sequitur recessus à scelere.

Finem dicitur colligebat delectationem non propter causam
finalis quod nullam dicitur bonitatem, in quam movetur
propter voluntatem, quod similis dicitur ab de negotiis et pro-
prietatibus: Sed amantur tamis virtute alienis boni positionis
ut. carentia dolorum quatenus est privatio non amati, sed de-
veniens non statim quod ad locum vel prout. Neutram delectationem
vobis in qua sanam bonam consuetudinem, facti quod probabile est,
sed ipsa positionis existimatis amati. Potest in privatis
et delectationem amari ut medium ad obtinendum bonum. Deum
delectationem mentalibus dicitur est quod in suis amabilibus ratione finis

à quo n̄ debet conyungi à parte Dei. Traxim in affirm
 mandu de transcendentijs, cum n̄ sēt enrouat, dealed, ul
 in illary compoiciale, incedenti p̄v̄it. eē. causa finalis,
 quod de Divinis nullam dēt dubitatem, q̄ cēt, inlu
 dunt totam bonitatem, & perfectiorem sp̄ntia.

Ad 2^{am} quā etiam dēndū ē Indiciens, qua
 indiciens n̄ p̄v̄e. eē. cām finalē: si tamen
 aliquid dari p̄v̄et indiciens, absolute n̄ n̄ est quod
 aliquam n̄ dēt bonitatem, sed alio s̄m aliqua locm boni
 p̄v̄bit dari p̄i d̄solatio, n̄ in argūit supra factū ex s̄bto
 ut luntatē: sed et q̄ ut luntatē ē ap̄etitū, sed id n̄ p̄v̄et
 moveri nisi a de q̄ sēt conveniens, qua talit̄ ē: q̄ id n̄ p̄v̄et
 moveri ab indiciente. P̄i Congrua q̄ Indiciens qua talit̄ nullā
 p̄v̄et hēre vim convenientiā, n̄ de se indiciens est ad ra
 tiōnē convenientiā, vel disconvenientiā.

Obj. 1^a Aligū voluntatē movet ab s̄bto, quod
 in m̄o existimati n̄ disconvenient: q̄ movet ab in
 dicente. p̄i Cong. q̄ si n̄ est indiciens existimati convenient
 sed n̄ existimati tale: q̄ est indiciens. Ad oblongans ut lunt
 tatem moveri ab s̄bto quod existimati ^{notū} disconvenient in respec
 tū ad aliquam finem, n̄ in ab eo q̄ existimati disconvenient ab
 s̄bto, sēmp̄ n̄ aliqua rāō boni in illo apparet, s̄m quam
 movet ut luntatē ē est finit̄. 2^a ut luntatē p̄v̄et moveri
 à minori bono omisso majori, q̄ n̄ in à bono sed etiam ab indi
 cante poterit moveri: p̄i Cong. q̄ si bonū in p̄v̄et ut finit̄ mo
 vere ut luntatē, cū finit̄ sit cā n̄lib̄ n̄bis majori bono magis
 moveret ut luntatē. P̄i finit̄ n̄ p̄v̄et in actu movere, nisi cum actu
 ut luntatē cooperari, q̄ cum sit lib̄erū p̄v̄et q̄ sua lib̄ertate ali
 gere minḡ bonū. P̄v̄et s̄bto in quo minor bonitātē, p̄v̄et aut mo
 vere ut luntatē, n̄ movet in illo in quo maior est, id in q̄runt
 in lib̄ertate ut luntatē.

3^a Voluntatē ad experientiam lib̄ertatis p̄v̄et am
 p̄tēsi minḡ bonū: q̄ etiam, ad p̄am experientiam p̄v̄et amplius
 aliquid indiciens etiam malum. nulla n̄ in hoc caso apparet

difficultas, nulla etiam impleris. Et voluarem in hoc
 casu moueri semper a fine sub aliqua esse boni. Nam hoc ipsum
 quod est experiri suam libertatem illi est carere, et bonum.
 Certum igitur est bonum quod finis constituitur in actu: ad eandem
 esse bonitatem, et nihil propter exercere tamen carere nisi sit bonum.
 Tale bonum sit verum et a se dei, et a parenti saltem bonum.

Art. 2 Quomodo dividatur

Finis et quas requirat conditio.

Constat ex commentarijs cognitionem esse conditionem finis
 scilicet quia finis non mouet, quod tamen dicitur esse reale,
 quod ulterius per se variata cognitionem non variat amor et fide.
 nam, ut cum ex hincina fide aliquid cognoscimus quod tamen
 finis red hincina mouet, et postea cognitionem experientiam
 videm percipimus non variat desiderium talis finis: per cognitum
 non est tamen eandem finalem, sed tamen eandem. Nam si esset talis finis
 namque illa variata variaret etiam de desiderium. Unde beati
 illius propter Beatos eandem autem charitatem exercere circa Deum
 etiam in sum in patria quem exercebant in via circa illum
 fide cognitum.

Pars 1^a in 2° disp. 2. cap. 2. Intra confidentiam
 Bonitatem obiecti. Sumptam, quia compositum ob-
 iectum loquuntur appellat, compositum finalem, et extrinsecam deno-
 nationem cogniti, et ex illo in obiectum redundat. Apparet quod
 extrinsecam tamen denominationem cogniti conditionem esse, et obiectum
 finalem finis esse bonitatem obiecti consideratam. Non tamen
 satis intelligitur quod sit bonitas obiecti, nisi bonitas propter
 cognitum, nam compositum obiectum ita denominatum a compositum finis
 unde bonitas obiecti sumpta nihil aliud esse videtur quia bo-
 nitatem cognitam, quod si ita est, cognitum ingrediatur tamen
 finalem finis, quod si negamus, cum obiectum sit esse tamen
 conditionem finis quia finis non caret

nam ex se eōm regit actuali praxia ut tūc uisionem et h' d' p' p' efficit ut act' talis uisio qn' eōm sit actuali praxia et app'ximio
h' se h' p' sp'm ad p'eam cognoscentem e' et' conditio ex se eōm et h' d' p' p' illam supplere q' p' illius uirt' dari cognitio sine spe: q' n' p'ea finis p' care nisi cognitio q' cognitio regit ex se eōm: Vnde
Istam istam p'ximam rōem indubium conficere actum, q' ita p'at'ay.
1. 2^a disp. 35. cap. 3. Ex qua p'at'um manet cognitio e' conditio
Logicam sine q' n' mouet finis uolunt'. Vnde et p'et eam cognitio
debere e' intellectiuam et n' sufficere sensitiuam non si uolunt' p'et
et elicere actum desiderij. I' q'muis alium actum circa finem s'm'ia
lem et naturam uirtutem q' sup'ponit cognitio intellectiuam nullomō
p'oterit sufficere sensitua. de hac h' alibi agendum.

Quari et h'c lo' solet q' h'c cognitio intellectua sit iudicium
I' sufficiat simolea apprehensio q' de re uide suar. disp. 23. meca. sed.
7. a. n. g. Qm' igit' ea illius dōm regit iudicium p'acticum quod illas
iudicat talem bonit' finis h'c et nunc e' conuenientem. Ita p'
q' conuenia finis e' quodammodo collatio illius bonit' cum sup'posito
cui illam appetimus, s'c' h'c n' p'et cognitio q' simplicem app'ehen
sionem: q' n'ariam e' iudicium. Nam q' n' iudicat et n' simpl' ap
prehendat bonit' finis n' tūc nouit e'us conueniam. Q' aut' iudi
cium sit p'acticum p' q' uolunt'ay q'nd' actu mouet a fine n' tūc
uult e'us bonit' s'c' e' suam met' uolunt'ionem h'c et uenit: q' n'ario
de hoc toto p'cedit in illu iudicium p'acticum e' nemo non uidet
cum sit de ip'a operatione.

Hoc h' iudicium n' ad oem finis motum n'ariū e' cont'
dit' Vasq' 1. 2^a disp. 49. c. 3. appetit'ay uolunt'ay exomōls q' fact'
ab o'bo simpl' app'ehensio ut saltem in bonit' nemo negabit. Q'
autem in app'ehensio est in app'ehibili: i. in uolunt'ay moueri a fine, et da
ri actu finis carit'om. Sufficit q' app'ehensio finis ut conuenientia
illu ad h'c ut in uolunt'ay deit' e'us mōdo.

Si q' finis cuius rōem hālem et cōducit ad cōducum hātenus
 requiritur multa diuisioibz explicari. Si finis in finem cuius et
 finem cui ab Arist. 1. de Ani. c. 4. Cuius dicitur cuius ad eundem q. no
 uemur et sciam ad qm comparandam contendimus. Finis uo cui e ille
 cui finis cuius comparati, ut Petrus rō saniti q' illi q' curiam intendimus.

Dubitatur qnam erum pōiam rōem finis hēat utrumq' il
 lam posse hēre. Pr. q' utroq' hēat similem sufficientem ad mōuendam
 uoluntatem. Pōt. n. aliquid amare sciam post illius hōuētē et se ip
 sum cui illam comparare studet. Et dicitur q' quem cuius hēre se
 ut medium cum fines n' gerat intentio operantis, s' aliter intendat
 in finem cui. Regardum est eē medium, et si n. in congerat in
 tētio hēat tū sufficientem bonitatem ut p se amet, q' n' ueritate in me
 dio, semp. n. amari ut e' utile ad alius unde semp amari amore con
 cupiscentie. Finis uo cuius pōt amare amore amicitie, q' e' pōi
 tis amor finis, et quis semp amari finis cui. Nec dicitur q' finem cui
 eē subitum boni q' intendit ut p' hāram saniti q' illi p'curati, p'curat
 n' eē pōie finem. Notandum n. e' si sit subitum hēre bonitatem q'
 pōt quam ametur quod sufficit ad rationem finis.

Querey ulterius qnam horum finium sit principalior
 Finis pōt considerari sōi entitatem s' sōi rōem cōduci. Si pōi nō
 Finis cui aliqnd e' nobilior nam Petrus cui intendimus hāritatem
 e' nobilior lōsa sanitate. Aliqnd e' ignobilior ut p'ce in eo q' ope
 rati ut Deum sibi acquirat. Si q' ind' comparati lēdam e' eum in
 tētio in bonis particularibus semp finis cui e' nobilior ut planum
 e' q'ndō uo n' e' finis cuius particularis aliqnd bonum, s' summi
 i. dicitur semp e' nobilior finis cui, et principalior q' magis amari
 e' q' dicitur e' nobilior hēre q' eum s' hōi acquirere studet. Et q' illi
 nobilior finis, et principalior q' magis amari, s' in bonis particu
 laribus magis amari finis cui. Petrus q' m' finis cuius, s' saniti
 tas: q' in bonis particularibus finis cui e' principalior. Quon

gō pōbis in summo fine cuius, Et nō intendamus Deum nobis
acquirere magis tñ amamus Deum quam nos ipsos.

Alia diuisio ē in finem finalem et finem obiectiuum. Fi-
nis finalis ē v.g. rñ hōis vitiō beatitudo, finis obiectiuus ē ad qd est
obiectum visionis, qd diuisio tm̄ erit ab obiecto alio cuius pōtē immo-
uentis ē finis, ut uterq; unum adiectionem finem compleat. Nam neq;
actus pōt dari nisi circa obiectum, nec obiectum nobis coniungi nisi
mediante actu et ideo uterq; p̄ vniū vniū ab agente semp̄ non
dicit. De hīs est p̄vnt̄ cōstituta questio, qd enī ē diuisio
actuum, ut ex dōa ibi tradita p̄t̄ illorum solutio.

Diuidit̄ et finis in finem generis, et rei genite qd di-
uisio ē Aristy partim 2. phys. c. 3. partim libo de celo c. 3. Fi-
nis atq; generis ē sp̄a, nōc iis sp̄a intelligit̄ obiectum comparatum
qd sit includendo hōm in mā. Finis rei genite ē species pōt
qm̄ ut pōt, ut sol pōt pōt illuminare. Solus pōt visionem bea-
tam. Loco iis generis intelligit̄ genus rei vniū ut in mā. vult
tās sp̄a, et qd obiectum ut p̄t̄ dō finis generis rñ actus p̄vnt̄.

Alia diuisio ē in finem p̄vnt̄, et ultimam, seu ultimam
q̄ sumit̄ ex qd plurimū in hīs p̄vnt̄ 2. mōe. c. 2. Ad qm̄
attendam̄ t̄te, finem amari pōt se, et pōt ipsum amari alia gē-
nus igit̄ amari pōt se ē ultimū, nam amari pōt se ē nō amari
pōt aliud qd ē rñ finis ultimi. Quis autē finis alius pōt se in-
tendat̄ pōt tm̄ ab agente referri in alium finem ut vniū p̄vnt̄
Deum acquirendum, quo casu finis q̄ referri in aliud ē p̄vnt̄, illa autē
referri pot̄ ultimū. Nō dat̄ aut̄ natus finis remittit̄ pōt p̄vnt̄
pōt se in agente in vniū referre cum hōcōt̄ vniū referentem ut
se intendat̄. Si iis concideret̄ q̄tenus pōt illum amantē alia
mediū v.g. in vacatione qd ē ultimū in electione pōt referri ad
vniū cuius rñ nō ē finis, ut 2° finis p̄vnt̄ rñ illius, qd iis vniū et sic
denique usq; ad finem ampt̄ qd ē rñ cum finis ult^o. Hec tm̄ dō

supponit media sic participare. noim finis, qua
de re nihil statimms integram in suo lo referuamf.
plures finis diuisoes, qua omittenda videntur vide
apud suar. d. ut. l. 1.

Art. 3. quae sit causalitas cae Finalis.

Quaedam sunt haec de re sic ex qg. celebriores attri-
gemus. 1^a Finis causalitatem in mo reali constituit.
Sed, 1° mus ille eet in ca, l. in actione agentis. Pro-
no mo diea n potest, nam Deus in tempore causat
finaliter, et finis creatus cum actu causat n semper
existit, existit in eius causalitas. 2° et fieri n potest
nam ille mus, l. produceretur ab ipso fine, quod e im-
pote cum n existat, l. ab agente: ab hie igitur non
potest eis, q no causalitas e dependens effus a sua ca,
effus no penderet pr hunc modum ab agente, et n a fi-
ne cum mus immediate ab agente, et n a fine ori-
atur. Haec in opio eo in noie p mulhis difflicet qd
a eoi dionum recedit. Imprimis n potest dici mium
identificari cum actione agentis ab eoq dependere
efficit, et n finaliter, efficit pr talem mium pende-
re et efficit ab agente n no finaliter, nec alia opus
eis actione ad illius productionem. Nam mus actionis
e immediate procedit ab efficiente, cu identificetur cu
actione, ut videre ego in reflexa, et in quacunque
alia qua ex multitudine hia mium innotuit. Finem
uo n existentem case pr realem mium realiter exist-
tentem n eis mirum, cu n eet nisi mediante ac-
tione agentis, qua semper e influxus realis realiter
existens, et a ca realiter existente. quod no esse
pendeat ab agente n e noua, cu et mus qui e cau-
sitas mae, et hie pendeat esse ab agente, cu in pte
cuiem opiem sic mus dendi inducat a nobis non e
amplectendus.

Coi igitur sic e Causalitatem finis eis meta-
phoricam motionem, qua sumitur ex hie i de gener.

cap 7. D. 85. 12°. q. 1. a. 1. In explicanda in hac
motione varietate est. Alii n. apud Suar d. cit. s. 4
asserunt hanc motionem antecedere actu elicito
voluntatis dorso et temporis, quod falsum est facile
probari. nam impletur e. dan. cautitatem, quin detur
aliquid pro illam causatum, sed si talis motio antece-
dat actu uoluntatis, cum illa suum actum pro se suspendere
daretur cautitatis finis, et nihil ab illa causatum. In
talibus motio non potest separari ab actione agentis
si n. existit separata ratio erit aliquid reale. Et
igitur producit esse a fine quod finis non potest cum
non dum existat, sed producit a uolente, quod n. antecedit
oim actum elicito uoluntatis, nec potest produci nisi
pro actionem ipsius, qua tendat in finem, quod ex-
perio se nam ante amorem finis, et eius deside-
rium nullum in uoluntate actu experimetur.

Quoniam igitur e. dan. motionem metaph. qua
e. cautitatis finis in actu uolente, nisi quando uolens
et e. in actu uolente, et eandem actionem prout e. af-
finitate eius cautitatem, et metaphoricam motionem
qua manat ab obiecto efficiente uolentem. prout uolens
a uolente e. eius cautitatem efficiam, et realem, qua
mediate manat ab illa ut a principio physico. Hac
e. D. 85. lxx. cit. Et eadem e. 2°. q. 9. a. 1. et alio-
rum quos citat Suar. lxx. cit. n. 8. Et ita illen-
dug. Curfus Conimb. 2. Phys. cap. 7. q. 21. Ubi
dabitur huius doctrinae confirmatio. Amplius uo
probari. Quod nisi aliud narium e. nec excogitari po-
test in quo consistat finis cautitatis. Quod q. cau-
sitatis pra. cognoscentis et obiecti e. ipsa met. actio pra. se
quod cautitatis finis et uoluntatis erit ipsa actio uoluntatis
Nec obiciatur obiectum concurrere esse, sed
pro se, immediate cum e. sufficiens, sed pro sua efficiam
et cum pra. et concurrat esse pra. eandem actio-
nem utriusque cautitatem e. et finis, et efficiam

Longe' dorfam eis roem, nam id' mag' vniuersis dorfis
 eu' e' cautitas nra, et frs: et eadem mutal' prout
 e' ab agente est epus cautitas prout e' impatiencez
 e' cautitas nra. Vn' certum e' vnam nro' actione
 pre' eis dorfiam a' multis iis in dorfis gere candi.
 Obijciat in Actio uolup' e' effus' ca' finalis: q' n' po-
 teft' eis epus cautitas: Ans' p' ; consia' prob. q' ois
 effus' dorfet a' ca' mediante cautitate, hoc uol' e'
 mediata dorfia ab ipsa ca': q' si actio uolup' e' ef-
 fus', et cautitas finis pendet ab illo mediante a-
 liquo, et e' immediate dorfia quod in uoluit con-
 tradictionem. Q' r' concesso ardente, neg. conuicam
 ad cupus probem dices nullam eis contradictionem
 quando effus' e' actio, quod eadem sit effus', et cau-
 litas: Sufficit n' distinctio rois tunc temporis in-
 ter effusum, et cautitatem, nec maior distinctio
 opus e' in cautitatibus, ut cas' ex na' rei desti-
 quantur. Nam eadem nro' actio e' cautitas
 ca' 1^a, et 2^a totum p' roem distincta, et in
 1^a, et 2^a ca' ea na' rei distinguuntur.

Obijciat 2° cautitas dicit' eis prior effus', sed
 cautitas finis non est prior actione uolup': q' non
 potest' eis actio epus effus'. Q' r' ad eam prioritate
 sufficere distinctioem rois, quam assignamus, nec
 n' est prioritas temporis, sed in nra, que de actio-
 nibus imperatis alioru' p'uarum p'ouit obijci p'ri-
 ori art. soluta sunt.

Hinc et' facile e' illorum occurrere op'is,
 qui afferunt cautitatem finis nihil eis ab ipso
 distinctum, sed ipsummet finem obiectiuu' in illu'
 existentem: nam cautitas semper distinguitur
 a ca' ut planum est. Q' r' cum actu effus' p'ouit
 in rerum na', narium e', ut cautitas p' qua p'ouit

actu existat q̄ n̄ sufficit illius exia obvia, s̄ n̄ ratio dat̄ exia a parte rei

Obijciat̄ ex̄ finis equis exist̄ quin finis existat q̄ s̄m̄ erit idem de eius causalitate, lab̄. n̄ actu eff̄y quin dat̄ actu a parte rei causalit̄, sed t̄n̄ obiective. Respondet̄ negando consequentia ratio ē quia pendet a liḡt̄ actu et a parte rei, ab alio, nihil aliud est̄ quam actu et a parte rei talem existere dependēciam: s̄m̄ eff̄y finis un̄ dat̄ a parte rei actu ab illo dependētia q̄ est̄. Non ē eadem necessitas in causa, nam res existētes pot̄ est per intrinsecam habitudinem, actu tendere in rem non existentem a parte rei, s̄ t̄n̄ obiective, ut in dēre ē in conceptu res̄ v̄ḡ n̄ existētiā: actu aut̄ habitudo ipsa actu existētiā, s̄c̄ igit̄ in fine pot̄ est eff̄y ab illo pendere actu quin finis existat a parte rei, sed t̄n̄ obiective causalit̄, v̄ro per quam dependet ratio actu existētiā

Art. 4. In res p̄one causalit̄ em̄ finis. Exerere.

Bonum quod unum causalit̄ em̄ finalem pot̄ exercere dicit̄ s̄m̄ Tho. 2. 2. et a D. Thoma p. 1. q. 1. ar. 6. in bonum honestum, Delectabile et Utile. Duo priora membra vocem causalit̄ participare ex ipsa finis definitione patet, nam in gratia expectant̄. Postremum constituit p̄p̄iam mediorum bonitatem: S̄c̄. n̄ bonum utile quod est̄ appetibile non gratia sui, sed alterius honesti, s̄c̄ deliberabilis ad quod comparandum conducit, quod ē t̄n̄ pot̄ eē quodvis causalit̄ em̄ finis p̄one exercere quod idem valet ac quod eē v̄ media rationem finis sortiant̄, qua de re late s̄c̄. ad primam secundam D. Thome q. 1. ar. 1. et 20. nos v̄ro b̄ eius quam res p̄one lat̄ agemus.

Cum q^o de ratione finis sit ut pp ipsum alia appe-
 tant, ipse uero sui gratia et n^o pp aliud. Sicut in pri-
 mis media si qua media sunt An considerandi non
 p^ote causalitatem finalem exercere. Hic est
 sententia Suarezii li. 32. s. 6. n. 1. et eorum quos citat
 Di. etc. Illa t^o possunt exercere munus cause in
 aliquo genere que h^ont formalem principium per q^o
 consistunt in actu in talis genere: sed media qua me-
 dia non habent bonitatem sufficientem ut moueant
 uoluntatem: q^o non exercent causalitatem finale
 ad quam per eam bonitatem finis p^ondit in actu.
 Minor exigitur terminus clara e. Minor probat. Me-
 dia qua media solum appetuntur a uoluntate p^ose-
 nem quatenus sufficiat ad illum comparandum et illa
 sunt: sed bonitas finis qua est principium conditio-
 nis illum in actu primo appetitur propter se ipsam
 et non propter aliud: pp media qua media non p^o
 sunt par bipare rationem finis.

Quia ratione finis alia appetunt: sed pp me-
 dium qua medium non potest aliud appeti: ergo medium
 non pot mouere finaliter. Minor probat quia
 cum medium non habeat sufficientem bonitatem
 ut propter se ametur, non potest illum habere
 ut pp ipsum alia ametur: Cum q^o esta ratio finis
 in eo consistat ut pp se ametur, et pp ipsum alia
 et ha conditione in medium qua medium non ca-
 dant facile constat illum non exercere causalita-
 tem finalem.

Dixi in medium qua medium quia res qua

in aliorum finis medium et potest aliquando ex se habere suffici-
entem bonitatem, ut adhibeat utilitatem et sit una finis. Quod
fit in charitate v.g. I quavis alia virtute, q̄ in Deo est
medium, sed ex se habet sufficientem honestatem ob quam appetat
et in multis alijs exemplis patere potest. In superioribus
dicit in istis de his medijs q̄ in parte media sunt, et utilia
in se honesta ne delectabilia, q̄ se, sed hoc finis à quo ex-
trinsece bonitatem participant, ne n. negandum è media esse
media habere honestatem aliquam qua media sunt, fatendum
tamen eam esse extrinsecam et à bonitate participatam, in quo
sensu citò accipit celebre axioma (ut se hic medium in
speculabilibus ita finis in practicis) quemadmodum n. et
accipit veritatem à medio, ita et in agibilibus medium accipit
bonitatem à fine qua fit amabile et primò dat actui respicienti
quo appetat. Quae dependia medijs à fine è realis, quoniam
etiam dependia eorundem à medio è è realis. Adverte tamen
finis aut medium ut dicitur praedicta bonitas participatis intrinsece
aliqua connexionem naturam saltem agere, q̄ n. è ut medijs
sit causa physica et moralis ipsius finis.

§.ij. Rationalis est species bonitatis, sed media sunt
in se utilitatis q̄ possunt q̄ se amari, atq̄ adeo ex-
cellere nunquam in finalibus, nam ex se est certa q̄ inter media
in q̄ bonum consistit utile numeravit. nec min. ex dependentibus.
Cognoscitur q̄ obitum voluntatis è bonum q̄ nulla è bonitas
q̄ per se à amari, nam quia in sua obitum conservat q̄ finem qua
constituitur sub tali obitum, q̄ in ipsis est in alijs. Ne-
tamen neg. eandem Cognoscitur ad confirmandum dicitur falorè esse quavis
bonitatis q̄ se amari si utilitatis etiam utitur, nec n. hoc q̄
amabile è sed q̄ bonum utile conducat ad fine comparandum
ab eorundem participat honestate. Unde D. Th. 1. q. 1. ar. 5. et 6. q̄
ut sit n. è amabilia q̄ se, sed sicut hoc finis. Nec dicitur
q̄ media q̄ continentur intra obitum voluntatis, continentur enim
intra obitum voluntatis q̄ bonitatem qua à fine participat, qua

etiam. Quod vera est pp. veritate quam a medio habet, licet in hoc
 non pcedat omnino similitudo. Nam medium in hinc bonitatem
 ob quam amari nisi derivata a fine, Quod vero pp. veritate quam
 dicit participata a medio et a proprio, hinc est sua intrinsecam.
 Quod vero est quod est hinc ob hunc causam confirmet, at vero medium in tantum
 in bona in quantum habet malum conuersionem cum fine.

Obj. 2° De hoc finis est ut pp. ipsum alia ametur,
 Sed pp. et medium in executione amari primam. q. 2^a et
 via deinceps usque ad fine sunt eorum finis in procedentia, v.g. alio
 ut dicitur comparat statum navigare, et ut naviget ad id fiat na-
 uim, talis adificatio q. est medium primam executione, non ptes ee finis,
 Sed navigatio potest, quod pp. illam nauim adificiam. Hinc tria sunt
 scilicet. Agudio. in 2. d. 38. q. 2. ar. 2. Gab. ibide d. n. g. s.
 ar. 1. etiam et alij. Respondit in de hoc finis ee, ut pp. se appetit
 pp. intrinsecam bonitate quam hinc sufficiens ad mouenda ut hinc
 quapp cum hoc medio de se licet considerem, pp. non aliud
 appetit, non pprorea eet illius in ea finalis, in non dicit bonitatem
 intrinsecam pp. qua amari, ita. Suar. disp. 23. sec. 6. n. 5. Imo ad
 p. mi medium non amari pp. 2. Sed utrumque pp. finem, et pbat
 quod utrumque hinc participatam bonitate a fine: q. pp. finis amari
 Sed quod primam dicit eam bonitate participata vnde, q. secundum
 dependenti ab illis amari, Sed Semp. pp. finem.

Finis dicitur subijctioni, Medium participat boni-
 tate a fine: q. et dicitur candi q. ita est in bonitate, non
 n. l. n. Corp. quod medium participat extrinsecam bonitate, quod ptes ee
 in candi finali nisi cum est intrinsecam, tunc n. fuit obum q. de
 amabile, cum vero est extrinsecam est tunc alioquin. Colligitur alio
 n. n. nullum ee acti ad hunc in de liberatione, et tunc operantem
 q. n. sit circa finem, et circa medium, quod lat. pbat Suar. citat.
 n. 18. q. 2. 12^a disp. 23. cap. 3. et tunc alio, quod in bonum
 q. de amabile, et pp. aliud non lat. medium, finis vero est boni
 per se amabile, medium vero propter aliud.

Obj. Illud ptes adstruere, tunc boni appetibilis

ab appetibile per se & per aliud: q̄ voluntas illud potest appetere.
Contra per q̄ quidquid illud sub ratione boni representat vo-
luntati, illa potest amare. Et illud non potest abstracte illam
boni quod nec per se nec per aliud sit amabile, q̄ boni
utile quod per aliud amari convenit in analogia cum bono
& delectabili, analogia autem non datur comparatio inter ab-
tracta & rationibus partium. Unde etiam si talis comparatio daretur,
moveret illam gratia sicut gratia alterius, nam movere gra-
tiam alterius est movere velate, movere gratiam cuius est movere
non velate, in velate vero est non velate non datur medium.

Obj. 2. In voluntate datur simplex estola-
centia, & inefficax desiderium dicitur impotens, cum
deliberatione: et in talibus actibus non est circa finem in non altiorat
voluntate ad consequendum, nec etiam est circa medium, ut patet,
q̄ falsum est tradita dicitur. Et neque minus nam vitali actu non amari
obscure ipsum impotens, sed delectatio est ex illo actu q̄ minus
finitis, & amari aliqua bonitate q̄ in obiecto representatur,
non quantum ad asequutionem, sed quantum ad simpliciter
affectum, qui etiam circa finem versatur.

Art. 5. De effectu finali.

Non agimus praesens loco de actibus imperantibus ad voluntatem
q̄ sunt actus proprii, quibus non conveniunt cum actu volun-
tatis dependant a fine, & sunt illius effectus, licet de sua physica uni-
tate non dependant, nec ubi de non veniunt nisi dependant ab illo; illi
non dicitur esse proprie causae a fine, sed agitur de actibus ipsorum voluntatis
circa finem non in de ipsis, unde plerumque certo coheret eis, quia ac vero
effectus est finalis. Actus igitur voluntatis qui pertinent ad ordinem rationis
ad ordinem consequentium. In primis numerantur Amore finis, Desiderium
Invenio, Electio mediorum; In secundis exequentis Mediorum, Gaudium
Finitis. De omnibus hiis actibus si simpliciter finis amari, gaudium
& fructum exequentis nulla est dubitatio quod sunt finis effectus.
Et sic si omnes hi actus sunt per finem, quos voluntas exerceat,

ab illo illuc. in propria & finali via in finali, qd dicitur ea propria
motione finale ut finale est, nam ad quem habet illos, ut dicitur motu
per a fine cognito, qd e boni qd e diligibile, qd e mo finali finale.

Obj. finale e in ea medior, nullus autem horum actu e mediu
ad fine obtinenda: qd nullus e effectus finale; Mai qd qd
finale e cuius gratia aliquid fit, quod in sola media potest cadere, non
autem hi n sunt reflexores, ita ut voluntate vel mediu, & actu sua volu
ntate sed in mediu, quod potest experiri. Et quidquid a fine pen
det locali ee illius e finis, ut sunt hi actus, unde negati mai, minel
negati, non n. hi actus sunt a fine finali libere sunt et carere vo
luntate, nec ad id e necessaria finalis reflexio qua voluntate explicita
in suum actu ferat ut dicitur illud, sed sufficit virtuali qd in his actibus
actibus continet, n sunt autem voluti nisi ex fine consequendi, e in illis
e cha bonitate & utilitate qd e in mediu ad fine comparandu. Et qd
si voluntate actu finali reflexio vellet gaum libere horum actu vellet illi
ut mediu natura ad finem obtinenda: qd et n det illa finali reflexio
ille actus qui e in actu voluti e vera mediu ad fine, e eius effectus.
Ita Suarez d. 23. sec. 3. p. 7. Henricus 2. q. sum. art. ad. q. 6.

De simpliciter finali amore e specialiter in brutis, illa
omnes finale effectus sunt pp fine, sed quidquid e ex fine
procedit ex illius amore, simplex vero amor ex alio amore, n procedit, qd ne
finale effectus. Prior pars minoru qd ex ipsa de fine finale, cuius gratia
causa fuerit. Et sic vere finale effectus, catt n. a bonitate dicitur utq
mitas, e mouente voluntate ut qd se ipsam amet, qd e propria ratio
finale, quod autem supponat alium amorem, nihil refert ad praesentia in
situationem. Tanti n. necessarium e quod procedat ex bonitate finale allucinat
voluntatem. Et haec e Sra Suarez citati, e sum. 2. thy. cap. 7. q. 22. ar. 1.
& aliorum quos ibi idem Curt. citat.

Obijert hi Vasquez qd Brutes animantes ex propria voluntate bene
operantur, quod e falsum ut statim dicitur. Sed qd con
plicit etiam affectu, e amore ferunt, in sola pp ipsa, sum vero certum
sunt cognoscere bonitatem e convenientiam sibi cum sua na quod e necessarium
ad salutem finale, n opus e ut haec in re dicitur in amore.

Item de Gaudio dicitur in 1° d. distinguatur a se ipso ab amore finis
 propositi, ut docet Vasq. 12. d. 19. cap. 4. de distinguendo. 8.
 n. n. distinguitur, cum amor finis propositi sit eiusdem speciei cum amore non
 propositi et etiam eius speciei generalis hinc, si distinguatur cum sit actus
 circa a bonitate finis simpliciter dicitur esse eius speciei, quod idem de
 functione dicitur, si a gaudis aliquo modo distinguatur. The. obijciat:
 finis non carum, postquam est paratus ad, gaudium vero et fructum in actu
 circa finem iam comparatum, uterque enim postquam est paratus est cum talibus actibus
 cum fiat a voluntate propter talis bonitatem finis a qua aliter, quod
 officia eius iam finalis. Verum cum dicitur ad 1° putet, quod ad
 2. d. the. late de hac re disputant, reliqua mittimus.

Art. 6 De Deo & Improbabilibus operanti pro finem.

Eodem ratione de causa finali, quae movet agentia creata im-
 probabilia, et est causa actionum quae ab ipsis procedunt, et quae in di-
 calitate finis non est in causa actus voluntatis, sed est causa transportata
 ab alio potius, quod a voluntate imperantur, sic etiam quaerimus, si in
 Deo detur calitas causa finalis: imprimis circa voluntatem, deinde
 de causa actionum externalium.

Inquit quod attinet ad voluntatem, sex decreta di-
 vine voluntatis dicitur non habere causam finalem. Unde
 et dicitur de pluribus alijs Socrus d. 23. sec. 9. Contra Socrum
 et contrariam existimavit, et quod voluntas divina a se ipso est ipsa
 causa divina quod a nulla causa pendere potest. Unde quod non datur causa
 finalis nisi ubi datur effectiva, unde quidquid ab effectiva
 pendet a finali pendere non potest, sed voluntas divina cum se ipso
 causa divina non potest habere causam efficientem: quod non finalem.

Obj. Amos quod Deus amat creaturas et propter bonitatem illarum
 Dei quod habet causam finalem, et amorem Dei ad creaturas non
 addere realiter amorem quod se amat necessario, atque adeo nulla dicitur causam
 cum non dicitur amare creaturas pro se, illud quod non dicitur illa
 calitatem, sed in locum quod dicitur dicitur esse immortalem quod est